

Birgit Johnsen og Hanne Nielsen: *Constructions in Space*, 1996.

Af Gitte Ørskou, museumsinspektør

En mand ligger på et bord ude på en mark. Over hans hoved cirkulerer et svævefly i en stadig og endeløs strøm. Svæveflyet er dog ikke frit svævende, men er fastgjort til mandens lem, der derfor følger svæveflyets cirkel med en lige så cirkulerende rejsning. Uden nogen start eller slutning fortsætter den endeløse cirkuleringen i ét langt monotont loop.

Constructions in Space er titlen på Birgit Johnsens og Hanne Nielsens video, som AROs netop har erhvervet. Man trækker uvægerligt på smilebåndet i mødet med værket – og er man en mand, ja, så trækker det måske en smule i en anden kropsdel, der i bogstaveligste forstand strækkes til sit yderste i det absurde værk. Handlingsforløbet er minimalt og fortællingen fraværende, og alligevel synes værket at aktivere en følelse af genkendelighed. På den ene side tager det en række klichéer om maskulinitet på ordet: Den vandret liggende mand indtager i bogstaveligste forstand det omgivende rum med sit lem, der som et vidne på hans potens er rejst i et endeløst loop. Han lem er forbundet med en maskine som en konkret billedliggørelse af potensens energi. Som Leonardo da Vinci's vetruviske mand, der netop var billede på mandekroppen som en måleenhed for guddommelig harmoni, er Johnsens og Nielsens mand indskrevet i en cirkel af harmoni. Scenariet er fredfyldt og ikke præget af nogen form for tvang. Hvor absurd scenen end måtte forekomme, så afvikles den med rolig præcision og knastør mangel på patos.

Men ved at sætte billeder på maskulinitetens klichéer formår Johnsen og Nielsen på den anden side at punktere det selvsamme klichéer, der udgør rammen for deres værk. Nok indtager manden det omgivende rum, men hér ud fra en grotesk mangel på logik, der suspenderer handlingens formål. Svæveflyet bliver aldrig i stand til lette så længe det er fastgjort til lemmet. Koblingen potens og maskine spænder altså ben for hinanden i stedet for at skabe fremdrift og energi. Samtidig fungerer svæveflyet som mandens potensfremkalder, for ville lemmet overhovedet kunne rejse sig uden svæveflyets hjælp?

Johnsen og Nielsen sætter med *Constructions in Space* billeder på en kliché, der gennemsyrrer vores kønsopfattelse i så høj grad, at den er blevet naturaliseret - det vil sige umærkeligt indoptaget i vores kultur. Med et glimt i øjet piller Johnsen og Nielsen klichéen fra hinanden, så vi pludselig erkender, at også klichéen er en konstruktion. I videoen *Afrivning af løg* fra 1995, der også findes i AROs' samling, var det klichéen om kvinden, der blev udleveret. I videoen sidder de to kunstnere ved siden af hinanden med blikket apatisk stirrende ind i kameraet, begge med et rivejern i skødet og en bunke pillede løg liggende foran sig. Videoens handling starter, da de to kvinder griber fat i løgene foran sig, som de river ét efter ét, mens løgene forvandles til en smattet substans i kvindernes skød og deres ansigter langsomt opløses af tårer og snot, uden de dog af den grund viger blikket fra kameraet. Videoen slutter, da alle løgene er revet, og den skrattende, rytmiske larm fra rivejernene er erstattet med tavshed.

I *Afrivning af løg* tilkendegiver titlen det sympatisk hverdagsagtige i den husmoderlige handling, som i løbet af videoen forvandles til noget smertende, på grænsen til det psykotiske i dens tvangsmæssige rytmik. I *Constructions in Space* er den forløsende humor samtidig ledsaget af en dump, uforløst smerte. Lemmet, der rejses af svæveflyet, forvandles til noget blødt og skrøbeligt, der i al dets ubeskyttethed vækker smerte hos os, der betragter værket over tid. Hos Johnsen og Nielsen bliver også klichéen noget blødt og formbart, der ikke længere garanterer kønsidentiteten som en stabil størrelse.

